

Hoe ontstaat een damprobleem bij Tjalling Goedemoed?

Tom Kieboom

Tjalling verraste mij op 21 december 2015 per e-mail: "Ik werd wat te vroeg wakker, maar ging er uit, met de bedoeling na een half uurtje weer verder te kunnen slapen (zoals gister en eergister) maar plots zag ik mezelf bezig een artikel te schrijven over hoe komt..... Gister een probleempje gemaakt en vannacht verder uitgewerkt, nu het verhaaltje Kos - Mos toegevoegd. Heerlijk vind ik dat om de rol van Kos te mogen schrijven. Het is af. Zie bijlage. Heerlijke beginstand vind ik zelf en kijk hoe economisch, Tom, 2x3x3x4. TG". Heerlijk, zo'n forse economische meerslag!
Op 7 januari 2016 kwam een toegift van Tjalling binnen, vanuit een door hem, vanuit de kosmos ingestraald, nieuw motief, dat resulteerde in aards damvoetbal tussen Nederland en Spanje, waarbij Oranje als wit uiteraard (?) wint.

Zo worden met twee voorbeelden de uitersten van het componeren van damproblemen getoond:

(i) vanuit een interessante combinatie die in een 20x20 dampartij voorkwam

(ii) vanuit een 0x0 leeg dambord waarop met het neerzetten van wat witte en zwarte stukken ineens een nieuw motief te voorschijn blijkt te komen.

Alweer een leerzaam en tevens gemakkelijk voorbeeld hoe damcomposities, ook bij nacht en ontij, tot stand komen, die daarna verder uitgewerkt worden tot een heuselijk stripverhaal!

Tjalling Goedemoed

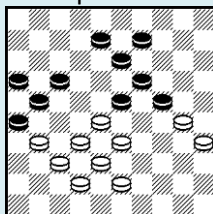
De inspiratie

Inspiratie om een compositie te maken kan op diverse manieren ontstaan. Vaak zie ik een idee in een partij of een fragment en probeer een daarop gebaseerd idee dan artistiek vorm te geven. Dat wil zeggen, ik probeer het slagidee in een aangename aanvangsstand te gieten en indien mogelijk te voorzien van een scherp slot. Soms ontstaat er op een leeg dambord ineens een motief, dat zich leent voor bewerking tot een probleem. Van beide geef ik hieronder een voorbeeld.

1. Afkijken vanuit een partij

Gister zag ik dat mijn Vlaamse damvriend Eddy Jansen een geinig idee uit een partij had gepost op Facebook (**dia 1**). Zwart wint met de homerun **1... 21-27! 2.32x14 23x41 3.14x23 26x19+**.

1. Jasper Kole

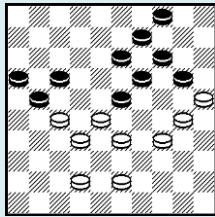
Mevin Koullen

Ik zag meteen de potentie van dit slagidee, indien enigszins gewijzigd. Als zwart nou naar dam slaat, in plaats van die homerun, gaat het kaatswerk daarna lekker door. Een constructie waarmee vrije zetten geproduceerd worden, noem ik een ontstekingsmechanisme. Ik begin een compositie dus vaak met het in elkaar sleutelen van een ontstekingsmechanisme.

1.1 Van partij naar probleem

Dia 2 was een van de eerste pogingen. Schijf 38 verplaatsen naar veld 33 is ideaal, want we vangen twee vliegen in één klap. De meerslag 37x39, na 30-24 19x37 28x10, biedt wit allerhande mogelijkheden om rondslagen met de dam te maken. Bovendien is de afgever 30-24 nu zwaar economisch. De schijf op veld 20 moet er sowieso staan, want die zorgt voor de fun. De zet 30-24 komt voor veel partijspelers toch wel wat bizar over, vermoed ik.

2.

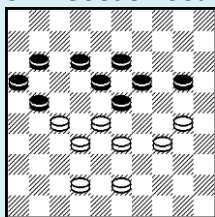

Goed, in deze setting van **dia 2** wint wit door **1.30-24 19x37 2.28x10 37x39 3.25x3 4x15 4.3-25 21x32 5.25x24+**. "Niet scherp, Tjalling!" hoor ik de SR-sectie roepen.

1.2 Bijschaven naar scherp

Ik probeerde het ook nog met een kannetje, een zwarte schijf op veld 5, die weer voor de poten van de dam springt. Kannetje. Hoe verzin je zo'n term. Kan-ne-tje. Hoe truttig kan het zijn? Hier moet toch echt iets beters verzonnen worden. Springveer is al beter, maar ik sta open voor betere suggesties. De springveer gaf niet het scherpe afspel waar ik naar op zoek was en een nieuwe mutatie werd geprobeerd (**dia 3**): doorbreken naar veld 6. En bingo!

3. T. Goedemoed

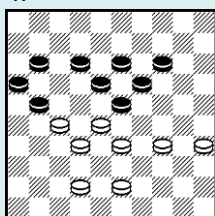
Oplossing **dia 3**: **1.30-24 19x37 2.28x6 37x39 3.6-1 21x32 4.1x27 20-24 5.27-38 24-30 6.38-43 30-35 7.43-49 16-21 8.49x16 35-40 9.16-11 40-45 10.11-50+**.

Economisch en haarscherp! En wat een parel van een beginstand, zeg! Wit staat een blokske achter, maar zwart zit in de problemen. Na 33-29 redt zwart zich middels 11-17 43-38 19-24! Na het slaan gevolgd door 17-22 =.

1.3 Forcinkje erbij?

Gisternacht onderzocht ik nog of ik een forcing kon smeden (**dia 4**).

4.

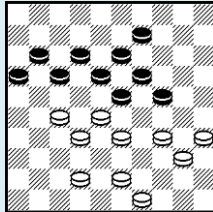

Schijf 14 kan niet op veld 15, want dan volgt op 35-30 een dammetje. Zou 35-30 wellicht een winnende zet zijn? Na enig gepuzzel op het zakdambord, sprintte ik naar boven, alwaar de pc staat, om het met de engine te checken. Jammer, zwart redt zich na wits 35-30 met 21-26.

1.4 Naar gelijke schijvenstand

Bleef over een logische standverklaring. Hoe komt het dat wit een schijf achter staat? Ik heb dat aannemelijk kunnen maken met de stand van **dia 5**. Het is een bekend thema in klassieke standen. Soms offer je een volle schijf om de tegenstander te beroven van controle over veld 24.

5. T. Goedemoed

Kos versus Mos

Als wit de stand gewoon uitspeelt, wordt het laat klassieke afspel potremise natuurlijk. Dammetjes met 27-21 of 27-22 winnen niet. Wit kan zijn tegenstander evenwel in de problemen brengen met een gambiet.

Er komt spontaan een verhaal Kos-Mos opborrelen in mijn geest. Kos en Mos zijn twee alterego's van mij, die in diverse damverhalen het keer op keer met elkaar aan de stok hebben. Kos is vreselijk arrogant en kwallerig. De emotionele Mos laat zich steeds op de kast jagen en fungeert elke keer weer als speelbal voor Kos' geniale grillen.

1.5 Als 'pratende partij' Kos – Mos

Het gaat dus zo vanaf de stelling van **dia 5** (en stiekem loop ik al te giechelen nog voordat de eerste zin van Kos op papier staat ... wat is het toch een heerlijke kwal die Kos)

"Zeg, Mosje," steekt Kos van wal "Heb jij wel eens gehoord van spelen met voorgift?"

Mos kijkt wazig voor zich uit: "Wat moet dit nou weer voorstellen?"

Kos: "Voorgift is een gebruik dat stamt uit de tijd dat men in koffiehuzen speelde en de tegenpartij van zo'n laag allooi was dat de superieure speler een schijfje voorsprong gaf, opdat het gepeupel ook nog kans had eens te remiseren."

Mos toonde een ijzige, getormenteerde blik, maar zei niks.

Kos: "Omdat jij elke keer weer in het stof moet bijten tegen mij, Mosje, krijg je van mij een schijfje cadeau."

1.35-30! 24x44 2.49x40

Mos liep rood aan. "Wat is dit nou weer voor vreselijk arrogant praat, Kos! Moet je nou echt elke keer weer benadrukken dat je zo'n enorme kwal bent? Je denkt je werkelijk alles te kunnen permitteren, nietwaar? Ik zal je lik op stuk geven, precies wat je verdient!

2... 17-21

Op 2... 9-14 volgt 3.33-29! dus dan maar 2... 17-21.

Op 3.33-29 kan nu 12-17! en op 3.43-38 11-17 4.34-30 redt zwart zich met 4... 23-29 5.33x24 19-23 6.28x8 12x3 7.24-19 (7.24-20??) 9-13

8.19x8 3x12 gevolgd door 17-22 =. Beter is 4.33-29 maar ook dat lijkt niet voldoende voor winst.

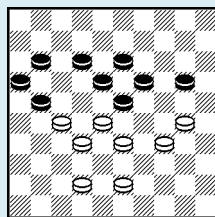
3.40-35?!

“Doet die flikker die”, denkt Mos. “Ik moet veld 24 beschermen, dus 9-14. Speelt die kwal 4.33-29 dan doe ik 11-17 5.43-38 21-26 6.35-30 16-21! 7.27x16 26-31 en ik maak remise.”

3... 9-14 4.35-30?!

“Altijd eigenwijs, die Kos, hij moet zonnodig weer wat anders doen hoor. Ik zie het al, op 14-20 wil-ie alsnog 33-29 spelen. Maar ik ben niet voor een gat te vangen natuurlijk. Ik doe na 4... 14-20 5.33-29 mooi 11-17 6.43-38 en dan 19-24 en na het slaan 17-22! met remise”

4... 14-20 (en daar is plots de stand van **dia 3** op het bord verschenen!)

Met vaste hand speelt Mos 14-20 en kijkt triomfantelijk richting Kos. “Je komt niet verder dan remise vandaag Kossie, met je arrogante prietpraatjes!” Mos pakt zijn mobiele telefoon erbij om het goede nieuws vast naar huis te appen. Wat zal de vrouw trots zijn...

“Als je het niet bezwaarlijk vindt, speel ik nog eventjes door, Mosje,” sprak Kos plechtig alvorens te spelen:

5.30-24 19x37 6.28x6 37x39 7.6-1 21x32 8.1x27.

Mos keek alsof hij het in Keulen hoorde donderen.

“Wat ben jij toch een vreselijke smeerlap!” brieste hij. “Je loopt me altijd vreselijk af te leiden met je prietpraat! Sowieso is het asociaal rumoerig hier, zeg. Zonder **8... 20-24 9.27-38 24-30 10.38-43 30-35 11.43-49 16-21 12.49x16 35-40 13.16-11 40-45 14.11-50+** af te wachten staakte Mos de strijd en beende boos de deur uit, zijn app-bericht cancellend.

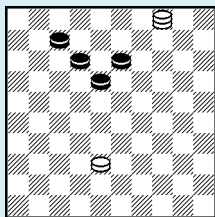
De tegenspelers Tj.G. Kos en B.O.Z.E. Mos in beeld, na afloop van de partij!

2. Vanuit een leeg dambord

Een nieuw motief is altijd aanleiding om dat tot een compositie te verwerken, zoals dat van **dia 6** met z.a.z., MM code 4011:

07.12.13.18 (--)=38 (04), van 8 januari 2016.

6. T. Goedemoed

1... 12-17 2.38-32! 17-21 3.32-28 21-27

3... 18-23 4.4x2 23x32 5.2-24 32-37 6.24-47+

4. 4-15 13-19 5.15-38 27-31

5... 19-23 6.38x2 23x32 7.2-7 18-22 8. 7-11 22-27 9.11-16 27-31

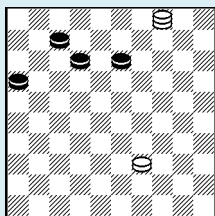
10.16x38 31-37 11.38-47+

6.28-22 18x27 7.38x24 31-37 8.24-47+

Maar zo kan het ook, motief MM 4011: 07.12.13 (--)=39 (04) met z.a.z., zie **dia 7**.

Schijf 39 mag niet op veld 38 staan, want dan is 13-19 remise.

7. T. Goedemoed

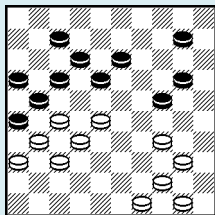

1... 12-18 2.39-33 16-21 3.33-28 21-27 4.4-15 enz. zoals voor dia 6.

2.1 Van motief naar probleem

Dit tweede motief leidde tot een spannende voetbalwedstrijd Nederland-Spanje: elf bleke tegen elf gebruide spelers (**dia 8**), waarin Arjen Robben en Wesley Sneijder de hoofdrol hadden (TK: met TG als enthousiaste, fantasierijke, sportcommentator).

8. T. Goedemoed

NL versus ESP

1.34-30! 24x35 2.28-22!! 17x28 3.32x23 21x41 4.36x47 26x37

5.49-43 18x29 6.47-42 37x39 7.44x4

Robben haalt met een ferme sprint de achterlijn.

7... 35x44 8.50x39 (stand van motief dia 7)

Schneider begint aan een razendsnelle opmars.

8... 12-18 9.39-33 16-21 10.33-28

Schneider biedt zich aan voor een een-tweetje.

10... 21-27 11.4-15

Robben kapt.

11... 13-19 12.15-38! 27-31 13.28-22

Tikkie breed van Schneider ...

13... 18x27

Robben haalt uit en schiet de bal hard in de kruising.

(TK: Of toch, weer, net niet, zoals bij het laatste WK dammen in Emmen?)

Naschrift Tom Kieboom

Tjalling had alleen een foto van een kwaai Mos bijgevoegd. Ik ben zo vrij geweest om daar een foto van die 'mooie en vriendelijke' Kos, alias TjG, van de KvD-facebook eraan toe te voegen.

Wat zijn compositieverhalen toch telkens verrassend en verschillend: van wat er zich 'achter de coulisse' van damprobleemisten zoal afspeelt om tot kunstwerken op het dambord te komen.

Tjalling houdt ervan om zijn composities te voorzien van de meest ludieke verhalen erbij, maakt er zo een écht stripverhaal van. Wie maakt eens een echt stripboek bestaande uit achtereenvolgende diagrammen met die bekende tekstwolkjes erbij? Als nieuw curiosum voor 100 jaar KvD, wellicht.

Hopelijk volgen er in dit 75-jubileumjaar weer een aantal afleveringen: ik zal elke dag benieuwd blijven of er in mijn e-mailbox (ank.kieboom@inter.nl.net) of brievenbus (Stationsweg 56, 2991 CM Barendrecht) een volgende aangename, ludieke of serieuze, verrassing te vinden is!

Nog geen maand na het verschijnen van zijn verhaal wilde Tjalling niet meer in ons midden zijn, dat deed en doet heel veel pijn:

	<h3>Tjalling Goedemoed overleden</h3> <p>Op 10 mei 2016 ontvingen wij het droevige bericht dat de damwereld één van de grootste dampromotors heeft verloren, een groot mens en dammer, op nog zo'n jonge leeftijd. De verslagenheid is alom groot!</p> <p>Een In Memoriam zal verschijnen in De Problemist van juni.</p> <p>Als nalatenschap heeft Tjalling ons eind 2015 de eindversie van zijn indrukwekkende boek 'The art of winning' gegund, een blijvende herinnering aan deze damcoryfee die helaas ten prooi is gevallen aan 'The fate of losing' van het leven.</p>
<p>Onze deelneming gaat naar familie, vrienden en kennissen. Uit respect stond de website een passende tijd stil.</p>	